

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 021-12/06-18/238
Urbroj: 5030110-07-1
Zagreb, 11. siječnja 2007.

REPUBLIKA HRVATSKA
61 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 15 -01- 2007		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/06-18/238	65	
Uredbeni broj:	Pril.	Vrij.
50-07-03	-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje Marije Lugarić, u vezi s obračunom plaća roditelja s pravom na skraćeno radno vrijeme zbog djeteta s težim smetnjama u razvoju - odgovor Vlade

Zastupnica u Hrvatskom saboru, Marija Lugarić, postavila je, sukladno sa člankom 185. Poslovnika Hrvatskoga sabora, sljedeće zastupničko pitanje:

"Već duže vrijeme sam u kontaktu s gđom. Turković, koja ni na koji način ne može riješiti svoj problem, unatoč kontaktima sa potpredsjednicom Kosor, ministrom Ljubičićem, pučkim pravobraniteljem i svima ostalima s kojima je kontaktirala.

Naime, gospođa je, u 9. mjesecu 2004. godine, podnijela pritužbu Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi na obračun osobnog dohotka roditelja s pravom na skraćeno radno vrijeme zbog teškog oštećenja djeteta. Istovremeno se obratila i pučkom pravobranitelju i ostalim resornim ministarstvima.

U veljači 2006. godine Jurica Malčić upućuje dopis u svezi s njenim predmetom potpredsjednici Vlade, gđi Kosor. Potpredsjednica Vlade, zatim, upućuje dopis i kasnije četiri požurnice ministru Ljubičiću, na koje ni do dana današnjeg nije dobila odgovore.

Hrvatskim zakonima (Zakonom o radu, zakonskim odredbama o doprinosima i porezu i prirezu na osobni dohodak) regulirana su prava ove kategorije građana. Međutim, ova prava u praksi krši Obrazac 3., koji je proizašao iz jednog dijela računovodstva socijalne skrbi. Radi se o internom obrascu koji nikada nije ozakonjen po nekom zakonu ili podzakonskom aktu. Tako tehnički napravljen obrazac proslijeđen je centrima za socijalnu skrb.

Naime, Obrascem 3. primjenjuje se račun poreza i prireza na naknadu plaće za preostalo radno vrijeme koje je po zakonu neoporezivo. Porez koji se uzima roditelju ne uplaćuje se u državni proračun, tj. u Poreznu upravu, nego ostaje Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi. Roditelj ne posjeduje poreznu karticu za taj dio poreza i samim tim uskraćeno mu je pravo kod povrata poreza, jer on nije niti evidentiran.

Što se tiče doprinosa u Mirovinski fond, u banku podataka, centri za socijalnu skrb ne uplaćuju doprinos za preostalo radno vrijeme, iako su to po zakonu obvezni, jer po Zakonu o radu roditelju teku sva prava kao da radi puno radno vrijeme. Kod gospođe Turković, razlika za 2001. je oko 12 000,00 kuna, što će se drastično odraziti na izračun mirovine.

U prilogu šaljem i opširnu dokumentaciju.

Molim, s obzirom na to da višegodišnje dopisivanje gospođe Turković s resornim ministarstvima, nije urodio rješenjem, odgovore na sljedeća pitanja:

1. Zašto Obrazac 3. postoji kao važeći, iako je u suprotnosti sa zakonima Republike Hrvatske?
2. Je li plaća po zakonu bruto iznos i je li kao takva ulazi u obrasce za mirovinski fond?
3. Zašto za ovu kategoriju građana u banku podataka ulaze samo primanja od poslodavca, tj. podaci za 4 sata rada, iako je radni staž prijavljen na 8 sati?"

Na navedeno zastupničko pitanje, Vlada Republike Hrvatske daje sljedeći odgovor:

Odredbom članka 25. stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 102/98, 127/2000, 59/2001, 109/2001, 147/2002, 117/2003, 30/2004, 177/2004 i 92/2005), propisano je da se u staž osiguranja računa razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom prema propisima o radu, a kao razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom smatra se i razdoblje koje u zaposlenju sa skraćenim radnim vremenom provede zaposleni roditelj djeteta s težim smetnjama u razvoju, koji radi s polovicom punog radnog vremena (članak 25. stavak 2. točka 2. Zakona).

Sukladno navedenoj odredbi, kao i odredbi članka 77. Zakona o mirovinskom osiguranju, kojom je uređen način izračuna mirovine, na visinu mirovine ne utječe činjenica o uplaćenim doprinosima na naknadu plaće roditelja koji radi polovicu punog radnog vremena.

Obveza plaćanja doprinosa, obveznik obračunavanja doprinosa, osnovice, stope za obračun i dr. za financiranje obveznih osiguranja, pa u sklopu toga i na naknade plaće, propisani su Zakonom o doprinosima za obvezna osiguranja (Narodne novine, br. 147/2002 i 177/2004) koji je u nadležnosti Ministarstva financija.

U vezi s tim, Vlada Republike Hrvatske navodi da je člankom 9. stavkom 2. točkama 2.1.2. i 2.1.4. Zakona o porezu na dohodak propisano da se dohotkom ne smatraju primitci za koje fizičke osobe ne pružaju tržišne protuusluge, a između ostalih i primitci po posebnim propisima, i to socijalne potpore i primitci osoba s invaliditetom, osim plaća i mirovina. Iz navedenoga proizlazi da se primitci isplaćeni po posebnim propisima, ne smatraju dohotkom, pa se stoga od tih primitaka ne utvrđuje i ne plaća porez na dohodak i prirez porezu na dohodak. Naknade plaće za skraćeno radno vrijeme zbog djece s težim smetnjama u razvoju, što se isplaćuju u sustavu socijalne skrbi, ne podliježu tom oporezivanju, jer se radi o primitcima po propisima o socijalnoj skrbi.

Porezna uprava, sukladno odredbama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja (Narodne novine, br. 147/2002, 175/2003 i 177/2004), mjerodavna je i za poslove ubiranja doprinosa, odnosno poslove utvrđivanja, evidentiranja, naplate i nadzora.

Kada je riječ o osiguraniku, odnosno roditelju koji, sukladno odredbama Zakona o radu (Narodne novine, broj 137/04 - pročišćeni tekst) koristi pravo na plaćeni dopust ili na rad u polovici punog radnog vremena, Vlada Republike Hrvatske navodi:

- obveznik doprinosa (nositelj tereta doprinosa), te obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja doprinosa je nadležni centar za socijalnu skrb, koji roditelju isplaćuje naknadu plaće (članak 4. stavak 1. točka 21. toga Zakona);

- osnovica za obračun doprinosa je iznos mjesečne naknade (članak 23. toga Zakona);

- propisana je samo obveza doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (za II. STUP), po stopi 5% i to za osiguranika (roditelja) koji je osiguranik toga osiguranja, a tako je propisano i u svim drugim slučajevima isplata naknada plaće što se isplaćuju kao prava iz osiguranja (članak 48. toga Zakona).

Zakonom o doprinosima za obvezna osiguranja (članak 78. stavak 1.) propisana je i obveza izvješćivanja, te centar za socijalnu skrb koji isplaćuje naknadu plaće ima i obvezu izvijestiti o iznosu naknade plaće, razdoblju na koje se naknada plaće odnosi (stažu osiguranja), te iznosu doprinosa koji je obračunat i uplaćen, i to:

- Poreznu upravu, radi evidentiranja zaduženja i praćenja da je obračunati iznos doprinosa i uplaćen (na razini centra, za sve osobe kojima je tijekom mjeseca isplaćena naknada plaće, odnosno ne i na razini pojedinog primatelja naknade plaće), a način izvješćivanja te rokovi i obrazac izvješćivanja propisani su Pravilnikom o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 95/06 i 96/06), te

- Središnji registar osiguranika (REGOS), radi podataka što ih REGOS prikuplja prema posebnom propisu - Zakonu o prikupljanju podataka o doprinosima za obvezna mirovinska osiguranja (Narodne novine, broj 177/04) i podataka o svakoj osobi kojoj je isplaćena naknada plaće, iznosu naknade plaće, razdoblju na koje se naknada plaće odnosi (staž osiguranja), te iznosu doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju i individualne kapitalizirane štednje (II. STUP).

Izvješće REGOS-u sadrži podatke o svakoj osobi kojoj je isplaćena naknada plaće, bez obzira na činjenicu da li je obračunata i obveza doprinosa, jer u slučaju primatelja koji nije osiguranik mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. STUP) nema obveze doprinosa. REGOS ima obvezu podatak o iznosu isplaćene naknade plaće i razdoblju na koje se odnosi dostaviti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje koji, sukladno odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, taj podatak uzima prilikom utvrđivanja prava iz mirovinskog osiguranja (staža osiguranja i osnovice za obračun iznosa mirovine). Sukladno članku 4. stavku 1. točki 21. Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja, nadležni centar za socijalnu skrb obveznik je doprinosa, te obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa za osiguranika roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju, kojemu taj centar isplaćuje naknadu plaće na osnovicu, prema članku 23. toga Zakona.

U smislu odredaba Zakona o radu i Zakona o porezu na dohodak, plaćom se smatra plaća u bruto iznosu.

U vezi s tim, Vlada Republike Hrvatske navodi da je stavkom 3. članka 9. Pravilnika o pravima roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju na dopust ili na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta (Narodne novine, broj 92/2003), propisano da naknadu plaće za preostalo vrijeme do punog radnog vremena, tj naknadu u visini polovice osnovice na koju je osiguran na mirovinsko osiguranje, roditelju isplaćuje centar za socijalnu skrb na temelju potvrde poslodavca o isplaćenju plaći, odnosno plaći koja je trebala biti isplaćena roditelju za rad u polovici radnog vremena ili potvrde nadležne službe mirovinskog osiguranja.

Obrazac potvrde koju je poslodavac dužan dostaviti centru za socijalnu skrb nije propisan ovim Pravilnikom, ali radi jednostavnijeg poslovanja centri za socijalnu skrb koriste se radnim obrascem koji je spomenut u pitanju.

Budući da je način obračuna izravno vezan uz tu potvrdu, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi ocijenilo je potrebnim da se pravilnikom preciznije uredi način obračuna naknade plaće s propisanim obrascem, tako da ubuduće stipulacija pravne norme ne daje mogućnost različitog tumačenja, pa slijedom toga u konačnici i upitnu primjenu pravilnika.

Stoga je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u lipnju 2006. godine osnovalo Radnu skupinu za izradu Pravilnika o pravima roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju na dopust ili na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta. U ovu Međuresorsku radnu skupinu, uz predstavnike Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, imenovani su predstavnici Ministarstva financija, Porezne uprave – Središnjeg ureda, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, te Udruge roditelja djece s posebnim potrebama, "Put u život".

Na zadnjem sastanku ove Radne skupine zaključeno je da će se, isključivo s ciljem pojašnjenja postojećih odredbi navedenog Pravilnika, izmijeniti članak 9. Pravilnika te da će se izraditi novi obrazac koji će biti sastavni dio Pravilnika. Planirano je da će tekst izmjena Pravilnika biti izrađen tijekom siječnja 2007. godine i upućen u proceduru donošenja.

Uz navedeno, Vlada Republike Hrvatske smatra važnim spomenuti da se i u drugim sustavima, kada se temeljem ostvarenog prava isplaćuje naknada plaće, iznos naknade izračunava od iznosa plaće koji bi osobi bio isplaćen kad bi radila. Primjerice, kada se radi o pravima na naknadu plaće temeljem Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, kao što su: naknada plaće zbog korištenja roditeljskog dopusta do jedne godine života djeteta, naknada plaće zbog korištenja posvojiteljskog dopusta, naknada plaće zbog korištenja prava na rad s polovicom punog radnog vremena do jedne, odnosno tri godine života djeteta, osnovica za isplatu ovih naknada izračunava se od prosjeka isplaćene plaće. Naime, i za ova prava važi ista definicija plaće temeljem Zakona o radu, kao i za pravo na koje se odnosi zastupničko pitanje.

Na kraju, Vlada Republike Hrvatske napominje da je gospođi Nevenki Turković za cijelo vrijeme korištenja prava na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta, ukoliko se zbroji plaća za polovicu radnog vremena koju je isplatio poslodavac i iznos naknade koju joj isplaćuje centar za socijalnu skrb, isplaćivan identičan iznos koji bi joj isplaćivao poslodavac kad bi radila puno radno vrijeme.

Temeljem navedenog, Vlada Republike Hrvatske je mišljenja da gospođa Nevenka Turković nije oštećena prilikom ostvarivanja prava na rad s polovicom punog radnog vremena radi njege djeteta, te da u navedenom predmetu nije došlo do štete.

Ujedno, Vlada Republike Hrvatske napominje da je gospođa Turković detaljno upoznata s nastojanjima nadležnih državnih tijela da razjasne ovo pitanje, budući da je u svakodnevnom telefonskom kontaktu sa svim službenicima koji su uključeni u rješavanje ove problematike, te da su joj, uz ove svakodnevne usmene informacije, višekratno dostavljani pisani odgovori o poduzetim radnjama.

Eventualno potrebna dodatna obrazloženja u vezi s pitanjem zastupnice, dat će doc. dr. sc. Neven Ljubičić, ministar zdravstva i socijalne skrbi.

POSLUPO
PREDSJEDNICA VLADE
MINISTARICA OBITELJI, BRANITELJA I
MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Blanka Kosor, dipl. iur.